

СТАНОВИЩЕ

по процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
в Област на висше образование: 1. Педагогически науки
Докторска програма в Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението
по (Методика на обучението в детската градина и началното училище
по математика и информационни технологии)
тема „Педагогически модел за развитие на уменията на 9-10-годишни ученици за
решаване на комплексни математически проблеми“,
автор Лилия Стилиянова Стоилова,
редовен докторант във Факултета по науки за образованието и изкуствата,
СУ “Св. Климент Охридски”
научен ръководител доц. д-р Любка Кръстева Алексиева

1. Общо представяне на процедурата

Настоящото становище е изготвено в качеството ми на член на научно жури, което е вписано в Регистъра на СУ “Св. Климент Охридски” за членове на научни журита под № 117/19.02.2025 г. и е узаконено със Заповед № РД-38-108/24.02.2025 г. . на Ректора на СУ “Св. Климент Охридски” – проф. д-р Георги Вълчев (подписана електронно от Маделин Василева Данова), на основание чл. 4 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), съгласно чл. 2, ал. 8 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и чл. 5, ал. 12 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, както и въз основа на Решение от 18.02.2025 г. (Протокол № 2) на Факултетния съвет на Факултета по науки за образованието и изкуствата (ФНОИ), във връзка с процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование: 1. Педагогически науки; Докторска програма в Професионално направление 1.3. Педагогика по (Методика на обучението в детската градина и началното училище по математика и информационни технологии), тема „Педагогически модел за развитие на уменията на 9-10-годишни ученици за решаване на комплексни математически проблеми“ с автор Лилия Стилиянова Стоилова, научен ръководител доц. д-р Любка Кръстева Алексиева. Проведено е предварително обсъждане в катедра „Начална училищна педагогика“ на 11.02.2025 г. (протокол № 7), на което е взето решение за допускане на докторанта и разкриване на процедура за публична защита и избор на научно жури. Дисертационният труд е преминал успешно проверката за антиплагиатство, а докторантът отговаря на съответните минимални национални изисквания за присъждане ОНС „Доктор“.

Не са установени процедурни нарушения.

2. Общо представяне на кандидата

Представените от докторанта документи по процедурата дават възможност за обективна и пълна оценка в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложението му, както и Правилниците на СУ „Св. Климент Охридски“ и ФНОИ.

Докторант Лилия Стоилова е родена на 18 март 1989 г. Придобила е средно образование в НСОУ “София”, гр. София, Специалност „ Моден дизайн“. В периода 2008 – 2013 г. се обучава в СУ “Св. Климент Охридски”, Факултет по педагогика, Катедра „Педагогика” и придобива квалификация бакалавър (Педагогика, Педагогически съветник,

Педагогически консултант, Начален учител). През 2014 г. придобива квалификация „Учител по Jump Math“, Институт за прогресивно образование, гр. София, с умения за планиране на образователния процес по математика в начална образователна степен спрямо системата Jump Math. В периода 2014 – 2016 г. преминава магистърска програма „Организационно поведение и консултиране на организацията“ в СУ „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, Катедра „Психология“. В периода 2021 – 2024 г. е докторант в СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНОИ, Катедра „Начална училищна педагогика“ и разработва докторската си дисертация.

3. Актуалност на проблематиката на дисертационния труд

Резултатите от международни изследвания като TIMSS показват, че под 10% от българските четвъртокласници се справят със сложни математически задачи, а разликата между най-добре и най-слабо представящите се е голяма и нараства. Традиционните методи на преподаване не водят до развитие на пълноценни математически компетентности. Дисертационният труд е посветен на теоретични и практически аспекти на решаването на комплексни проблеми по математика в началните класове, като поставя акцент върху формирането на умения за решаване на задачи тип проблеми с различна степен на сложност и структурираност. Актуалността на темата се обуславя от нарастващата нужда от развиване на комплексни умения за учене, критично и творческо мислене, които стоят в основата на модерното образование. Целта е разработването на педагогически модел за развитие на уменията на учениците в началния етап на образование да решават математически проблеми на основата на подходящи стратегии, методи и форми на обучение. Проблематиката на дисертационния труд и постигнатите резултати в него го правят актуален и значим.

4. Структура и съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 315 страници, от които 231 са изложение, 66 са приложения и 17 библиография. Библиографията включва 193 заглавия, от които 94 на кирилица и 99 на латиница (числата в автореферата са посочени неточно). 73 от общия брой за достъпни в Интернет. Включени са общо 198 таблици, от които 75 в текста и 132 в приложение. Общият брой графики е 29, а фигурите са 44. Дисертационният труд съдържа увод, четири глави и заключение. В увода е направена обосновка на актуалността на темата. Първа глава поставя теоретичните основи на проблема, втората – съответно методиката на изследването, третата е посветена на анализ на резултатите от експерименталната дейност, а в четвъртата е изведен авторският педагогически модел за развитие уменията на учениците да решават комплексни проблеми по математика. Заключение е посветено на изводите, препоръките и приносите.

5. Научнотеоретични и практико-приложни приноси

Приносите са в областта на началното образование по математика, като акцентите са върху развитието на уменията за решаване на комплексни проблеми като част от математическата компетентност. Прави впечатление задълбоченият анализ на съществуващите теоретични модели и подходи за решаване на проблеми (моделът на Поя, научният метод, японският модел за решаване на проблеми и др.). Изведени са теоретични зависимости между евристичните стратегии и когнитивното развитие на учениците. Предложена е структурирана класификация на евристичните стратегии (визуално моделиране, систематично мислене, търсене и прилагане на закономерности и опростяване на проблема). Изведени са условията, при които тези стратегии могат да бъдат успешно преподавани и усвоени от учениците. Сравнени са приликите, разликите и възможностите за съчетаване в търсене на най-добрите стратегии за образование в начален етап. Създаден е

авторски педагогически модел за развитие уменията на 9-10-годишни ученици да решават комплексни проблеми по математика. Той обединява теоретични концепции от конструктивизма, изследователското учене и проблемно-базираното обучение. Преведена е и е адаптирана за приложение на български език евристична рамка за решаване на проблеми. Тя представлява инструмент, който позволява на педагогически специалисти и експерти да създават образователно съдържание и учебни дейности. Съставено е авторско ръководство за учители за развитие уменията на учениците на 9-10 години. Предложеният модел доказва, че чрез целенасочени и добре структурирани педагогически подходи учениците могат не само да усвоят математически знания, но и да развият ключови умения. Дисертационният труд отговаря на потребностите на съвременното общество за подготвени, иновативни и адаптивни личности.

6. Автореферат

Авторефератът е съобразен със съдържанието на дисертационния труд и позволява да се направи точна положителна оценка за неговите качества, актуалност и целесъобразност.

7. Публикации по темата на дисертацията

Представени са общо 6 публикации по темата на дисертационния труд. Те са на български език, като 4 от тях са самостоятелни и 2 са в съавторство с научния ръководител. Не е установено плагиатство и са изпълнени изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. В документацията не са представени забелязани цитирания.

8. Лични впечатления

Не познавам лично докторанта.

9. Бележки, препоръки и въпроси

Препоръките ми са свързани с необходимостта от ясна формулировка на претенциите на докторанта за приносите в дисертационния труд.

10. Заключение

От изложеното се вижда, че Лилия Стилиянова Стоилова е стойностен специалист в професионално направление 1.3. Педагогика (Методика на обучението в детската градина и началното училище по математика и информационни технологии), притежава необходимата подготовка и възможности за провеждане на самостоятелни научни и научнопрактически дейности. Това ми дава основание да заключа, че нейните качества и качествата на дисертационния труд удовлетворяват изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, както и Правилника на СУ “Св. Климент Охридски”, предявявани към кандидати за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Ето защо **давам своята положителна оценка** за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури **да присъди** образователната и научна степен „доктор“ на Лилия Стилиянова Стоилова в Област на висше образование: 1. Педагогически науки; Професионално направление 1.3. Педагогика (Методика на обучението в детската градина и началното училище по математика и информационни технологии).

София, 31 март 2025 г.

Изготвил становището:

(проф. дпн Сава Гроздев)